

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadókivételben átvéve:
 Egy évre — 16 kor
 Negyedévre — 4 "
 Helyben házhoz kordva:
 Egy évre — 20 kor
 Negyedévre — 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évre — 24 kor
 Negyedévre — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 künnap utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kérésre vizuadalmi
 vagy megörökítésre nem vállalkozik.
 Előfizetők és hirdetősek s
 kiadóhivatalhoz látózkodók
 Egyre szűkebb óra é. áll.

NAGYVÁRAD, jan. 7

Debreczeni kesergő.

A türelmetlenségéről közismert »Debreczeni protestáns lap« január 3-iki számában ezeket írja:

»Decz. 29-én történt meg Debreczenben a városi törvényhatósági bizottsági tagok választása. Összesen 46 bizottsági tag választatott. Bennünket a választás annyiban érdekel s valószínűleg fogja érdekelni lapunknak minden olvasóját, — hogy a tiszántúli ev. ref. egyházkerület főgondnoka, gróf Dégenfeld József, »a kálvinista Róma« törvényhatóságának immár nem tagja...! Kibukott. Gróf Dégenfeld József u. i. több vármegyében virilis cenzus alapján, de Debreczena törvényhatóságában mint választott bizottsági tag foglalt helyet. Most azonban kisebbségben maradt. Gratulálunk!!! Figyelemre és teljességre méltó, hogy abban a kerületben, hol az aczéjellemű és hajthatatlan kálvinista főgondnokot kibuktatták, — a legtöbb szavazatot (310) dr. Wolafka Nándor makáriai választott püspök és debreczeni róm. kath. plébános nyerte. S viszont gróf Dégenfeld helyére is az egyedül idvezítő egyháznak egyik jól ismert, de máskülönbben egészen tiszteletre méltó hive jött be. Így állunk Debreczenben, a »kálvinista Róma« az Urnak 1903-ik esztendejében «

Eddig a cikk.

Ennek a borzasztó nagy szerencsétlenségnek vannak azonban előzményei. Gróf Dégenfeld, boldogult debreczeni fő-

ispán, az ország szerencsésére immár lelt Tisza-Bántffy aera, megtestesült képviselője volt. A klikkjén kívül és a kreaturáin kívül nem igen kedvelte senki. Mikor nagy fájdalomra a főispáni méltóságról le kellett mondania s helyébe az általános, pártkülönbség nélkül tisztelt Puky Gyula lett kinevezve, nagy preszióval beválasztották, illetve ráerőszakolták a debreczeni V-ik kerületre bizottsági tagnak ez előtt egy évvel. Ő is úgy tett, mint atyamestere, Tisza Kálmán, hogy közlegény léte keze mindig belejárt az városi dolgokba és sok kellemetlenséget okozott régi hiveivel együtt, kiknek szintén fáj, hogy a hatalmat elvesztették, — az új főispánnak.

Ők voltak azok, kik elősegítették, hogy a főispán jelöltjével szemben a 48-as jelölt lett polgármester. Mintegy 20—30-an a 48-asokkal szövetkeztek a főispán jelöltje ellen, — némelyek nyíltan, sokan alattomban, követvén ebben is az ő sötétben bujkáló társulatuknak, a szabadkőműveseknek »jellemes« eljárását.

Komlóssy Arthurnak, a volt polgármester jelöltnek ugyanis az volt a hibája, hogy nem szabadkőműves!

A törvényhatósági választásoknál a szabadelvű párt a dissidensek közül senkit sem jelölt, tehát gróf Dégenfeldet sem. A gróf ur azonban mindenképen be akart jutni, s mindenképen a varga-utcza kerületben, ahol a katolikusok vannak nagyobb számban. Ismét az általa addig elnyomott 48-asokkal fogott kezét és jelöltette magát általuk. S jellemző a 48-as pártra, hogy jelölte is. De bizony 3 szavazattal lemaradt a gróf ur. A katoliku-

sok valószínűleg megemlékezve a gróf ur katolikus-gyűlöletéről, melynek szavaiban és tetteiben nagyon sokszor adta jelét, nem igen szavaztak reá, hanem a szabadelvű párt jelöltjeire, akik közt volt két protestáns is, — adták le, amint az eredmény mutatta, szavazataikat. Gróf Dégenfeld volt az a »hajthatatlan kálvinista főgondnok«, aki a mult országgyűlési képviselőválasztáskor, mikor a III-ik kerületben Dobieckzy Sándor üzletvezető katolikus léte fel merészelt jelöltként lépni, azt mondotta: »inkább hat zsidó mint egy katolikus« legyen Debreczenben képviselő, s az ő taktikájának volt az eredménye, hogy a II-ik kerületben csakugyan egy 48-as zsidó képviselő lett megválasztva.

Magára vessen tehát a főgondnok ur, ha a »Kálvinista Róma« nem lett törvényhatósági bizottsági tag. Miért akart épen a varga-utcza kerület képviselője lenni?!

Hát az nem »figyelemre és feljegyzésre méltó« dolog a D. Pr. Lap nagytiszteletű szerkesztője előtt, hogy a piac-utcza kerületben a saját tiszteletre méltó ősz »püspökük«: Kiss Aron csak a második helyre jutott be, az első helyre pedig egy izraelita polgárlás; a hatvan-utcz i kerületben pedig ugyanó csak 108 szavazatot kapott. Miért éppen csak az feljegyzésre méltó, hogy dr. Wolafka a varga-utcza kerületben, ahol a katolikusok vannak többségben, kapta a legtöbb szavazatot?! Ebből látszik, hogy csak felekezeti elfogultság vezeti a nt. szerkesztő urat.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Két báli est.

Írta: Oscar Méténier.

Sarnemné férjhez akarta adni leányát. Ameddig csak lehetett, »tekenő alatt« tartotta, de most már Matild elérte tizenhetedik évét s anyja elhatározta, hogy elküldi őt a háztól azért, hogy ő maga ismét fiatal asszony lehessen. Legjobban azt szerette volna, ha falusi ember veszi el, aki évenként legföljebb egyszer hozza el ifju feleségét anyja lakására, a Chaussée d'Antinbeli lakására.

Elhatározta, hogy egy év alatt meg kell történnie a dolognak s hogy annál hamarabb menjen, — mivel éppen tél volt — kijelentette, hogy kéthetenként egy-egy bált fog adni.

Mindhogy azonban a tánczosok Parizsban ritkaság számba mennek, felkérte férfiismerőseit

s közülük legjobb barátját Morigny Emilt, hogy nevében első báljára fiatalembereket hívjanak.

Morigny el is küldte a meghívókat két egykori iskolatársához: Branil Gulához és Avrux Maximhoz.

Maxim festő volt, szép és szellemes fiu, jó családból való, de szegény. Gyula szintén keveset örökölt szüleitől s megkérdezte Emilt, ha vajjon Sarnem Matilddal kapna-e valamit, ha mint kérő fellépne?

Emil ingenlősen válaszolt.

Maxim ebből nem hallott semmit s a bál estjén 10 óra felé pontosan megjelent a Chaussée d'Antin 58. számú bérház előtt. A házmesteről megkérdezte a Sarnemné számát, de az a szokott mogorva és érthetetlen modorában válaszolt.

Az emeletről lehallatszottak az zene hangjai, s Maxim csakhamar elérte a folyosó

nyitott ajtaját, amely fényesen kivilágított helyiségekbe vezetett.

Az előszobában köpönyegét egy inas kezébe adta és bejelentette magát.

Neve elhangzott a nagy Hrmában s ő szerényen meghúzódott az ajtóól nem messze csorgó fiatal emberek között. Kissé rövidlátó volt s azt gondolta, hogy Emil barátja majd észreveszi őt s elvezeti a háziasszonyhoz.

De Emil csak nem jött. Kis idő múlva azonban egy magas nő közeledett feléje, a kiből ő a háziasszonyt sejtette.

Mélyen meghajolt előtte és így szólt:

— Asszonyom, kegyes volt egy barátom által meghivatni estélyére, fogadja érte hálás köszönetemet.

A hölgy mosolygott, fejbólintással üdvözölte őt, aztán tovább ment. Most már a háziasszonyt akarta felfedezni Maxim.

A véletlen segítségére jött ebben; közvetlenül közelében élénk hangokat hallott, melyek-

Szenzációs újítás. — Alapítattott: 1893.

Freund Benjámín

mű órák, ékszerész és látszerész. Óra, ékszer és látszer nagy raktár. Legolcsóbb óra- és ékszerjavító műhely

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Széchenyi-szálloda épület.

Nem reklam, hanem egy technikai kiszámítással oly olcsón javítok órákat, hogy mindenki csekély díjért jól járó óra birtokába uj. Ezen újítást olyképp rendeztem be, hogy a legújabb gépekkel szereltem fel üzletemet. Eddig egy rugó mindenütt 1 forintba került, nálam 40 kr., óraüveg 5 kr., mutató 5 kr., hajrugó 50 kr., óratisztítás csak 50 kr. — Minden nagyobb javítást is olcsó potom árért készítek. Aranyforrasztás 20 kr., ezüstforrasztás 10 kr. Minden óra vagy ékszer újítalakítása bámulatos olcsó árért. Gyűrűbe vagy fülbevalóba köveket 10 krtól fe lebb. Nagy választék arany, ezüst, nickel, svájci zseborákban, valamint fali, inga, ébresztő és írói órákban. — Valódi 14 karátos aranygyűrűk, fülfüggők, karékek, lánczok, józok, ugyszinte ezüstbe. — Valódi 14 karátos aranytárgyak grammja 1 frt. — Valódi svájci zseborák 2 frt 50 krtól feljebb, asztali órák 1 frt 20 kr., serkentő órák 1 frt 80 kr., nickel lánczok 10 krtól. A legfinomabb kristály szemüvegek, hőmérők, barométer orvosi rendeltre is. A nálam javított órákért 1 évi szolid jótállást vállalok. — 10 frt bevásárlásnál ingyen email-képeket készítek bármínő fénykép után. Törött vagy ócska aranyat a legmagasabb árrban beváltok. Beváltó intézet a fő-utcza üzletben.

Minden órajavítás nem 90 kr., hanem jóval olcsóbb.

A kiegyezés.

Bécsből jelentik: Széll Kálmán miniszterelnök ma délelőtt 1/2 10 órakor Körber Ernő osztrák miniszterelnökkel és Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszterrel folytatta a kiegyezési jegyzőkönyvek megszerkesztését és a megállapodások szövegező és tárgyzó konferenciáját, mely az egész délelőttöt igénybe vette. Délben Széll Kálmán miniszterelnököt a király magánkihallgatáson fogadta. A magyar miniszterelnök a délutáni 5 órai gyorsvonattal visszautazik Budapestre.

A Bécsben időző szakelődök a mai nap folyamán előreláthatólag szintén befejezik munkálataikat és előkészülnék az autonóm vám-tarifá életbeléptetési törvényjavaslatának, továbbá az államforgalmi megállapodások végleges megszövegezésével. — A szakreferensek ma vagy holnap szintén visszautaznak Budapestre.

A kiegyezési jegyzőkönyvek és törvényjavaslatok szövegezési munkáját déli 12 órakor félbeszakították, miután Széll Kálmán miniszterelnököt déli 1 órakor a király magánkihallgatáson fogadja. A tanácskozásokat délután 3 órakor ismét felveszi, a mely célból Körber osztrák miniszterelnök és Böhm-Bawerk pénzügyminiszter ismét meg fognak jelenni a magyar minisztériumban. Magyar részről a tanácskozásban Széchenyi Gyula gróf, 6 Felsége személye körüli miniszter is részt vesz.

A felekezeti képzők állami segélyezéséről

ir a Magyar Tanítóképző 1902. évi október—novemberi száma. Akik az állami költségvetés közoktatási tárczájának »a felekezeti tanárok fizetésének kiegészítése« című tételét ismerik, illetve ennek áldását saját magukon tapasztalták, azok a soproni ev. tanítóképző állami segélyezését kilátásba helyező miniszteri leiratot nagyon problematikus érzelmekkel fogadják. A felekezeti tanárok fizetésének kiegészítésére ez előtt vagy nyolcz évvel legelőször 3000 forint lett az állami költségvetésbe felvéve és kizárólag a róm. kath. képzők javára elosztva. Részesedtek pedig a segélyben legelőször ama róm. kath. képzők tanárai, kiket a tanulmányi alap tart és akiknek fizetése szegényszemre máig is

csak 735 forint. Ezek kapnak fejenként és évenként 465 forint segélyt egy, a nevükre szóló utalvány alapján. Vannak azonban róm. kath. tanítóképző-tanárok, kiknek ez összegnél kisebb segélyük (pl 180 forint) van, tulnyomó részük segélyezésben nem részesül. Bármily nagy vagy kicsiny legyen ez az állami segélyezés, ez az illetőknek csak szolgálati idejére szól, a nyugdíjba azonban nem számít.

Tripolisz okkupálása.

Tripolisz okkupálásáról hoz hirt a »Secolo« című milánói lap. A nevezett újság jelentése szerint Olaszország nagyban készül Tripolisz elfoglalására, melyre már régóta tart igényt. A hatalmak beleegyezése már biztosított van, úgy hogy Olaszország már csak a kellő alkalomra vár, hogy régi tervét megvalósítsa. Lehet, hogy a marokkói helyzet érlelte meg Tripolisz okkupációjának tervét. Konstantinápolyban nagy aggodalommal nézik Olaszország kőszülődeit. A »Secolo« szerint máris hatalmas flottát szerelnek fel a tripoliszi expedícióra, melyet a génuai herceg fog vezényelni. A Köztengeren való egyensúlyhoz csakugyan szükséges az, hogy Olaszországnak is legyen gyarmata Észak-Afrikában. Franciaország Algírban, Anglia Egyiptomban és Cyprusból vetette még a lábát, csak az olaszoknak nem jutott eddig semmi. Tripoliszt a hatalmak Olaszországnak osztották ki, mely alig várja a kedvező alkalmat, hogy birtokba vegye ezt a területet.

Balkáni események.

A Balkán-félszigeten nagy dolgok készülnek. Gróf Lamsdorf orosz külügyminiszter utazása teljesen megváltoztatta az eddigi helyzetet. Úgy látszik, valami komoly dolog készül Törökország integritása ellen. Szerbia fegyverkezik és külügyminisztert változtatott, Bulgária is erősen készülődik. Másrészt tekintélyes német csapatok állítják, hogy Lamsdorf becsapta Goluchovskyt, aki szabad kezet engedett Oroszországnak a Balkánon. Már most azt sejtik, hogy Oroszország megkezdi akcióját Macedónia felszabadítására, még pedig oly módon, hogy Macedónia tényleg kivételnek a szultán uralma

alól és névleg fog Törökországhoz tartozni, mint például Rumélia vagy Kréta. Macedónia egy kormányzót fog kapni, melyet a hatalmak fognak kinevezni. Szerbiában is nagy dolog készül — Sándor király válik Draga királynétől, — mert nem akarja elfogadni a monarchiánk és Oroszország által ajánlott három jelölt (Mirkó herceg, Leuchtenberg herceg és Battenberg herceg) egyikét sem trónörökösnek.

A vasutasok fizetésrendezése.

Már több, mint tíz éve, hogy a vasutasok fizetésrendezésének ügyén dolgozik a kereskedelemügyi és a pénzügyminiszterium közös erővel. Még b. v. Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter dolgozta ki legelőször a fizetésrendezést, de ezt sem ő, sem pedig utódai nem tudták megvalósítani. Láng Lajos a mostani kereskedelemügyi miniszter — mint megbízható forrásból értesülünk — végre megtudta valósítani a vasutasok fizetésrendezésének ügyét.

A vasutasi körökben nagy lelkesedéssel fogadták a fizetésrendezés megvalósulásának hírért és elhatározták, hogy Láng Lajost küldöttéleg fogják üdvözölni.

A m. kir. pénzügyminiszter a teljesen kidolgozott javaslatot pénzügyi szempontból egészben elfogadta és a kereskedelemügyi miniszterhez visszajuttatta. Az összes alkalmazottak fizetésrendezésének céljaira 1 millió 800 ezer korona vétetett fel az 1903. évi költségvetésbe. A fizetésrendezés 1903 január 1-étől visszamenőleg fog érvényben lenni. Az első hivatalnoki kinevezés 1400 korona lesz és a főhivatalnoki rangfokozat 3600 korona fizetés él fog kezdődni. A lakberek a fizetéshez mérten lesznek rendezve. Ez évben csak a hivatalnokok fizetését rendezik, 1904-ben pedig a főhivatalnokokét. A fizetésrendezéshez szükséges összeg fedezésére már életbe is lépett az új zónadíj-szabás, melynek bevételi többletéhez még a már észlelhető tömeges nyugdíjazások összege is hozzájárul.

A megüresedő állások előléptetések és kinevezések útján töltetnek be, azonban az alsóbb rangfokozatban ekként megüresedett állásokat egyelőre új kinevezésekkel nem fogják betölteni.

nek mindegyike egy-egy waltzer, négyest, vagy gyorspolkát könyörgött egy lühegő, faradt leánykától.

Maxim jól sejtette, hogy ez a háznak nagy leánya. Keresztül furakodott tehát az udvarlók seregén, és csodálkozására ekkor a fiatal leány így szólt:

— Sajnálom uraim, de itt jön az, a kinek az első négyest ígértem — és szép kék szemével Maximra tekintett.

Maxim kiaknázta a szerencsés helyzetet s meghajolva, kezét nyújtotta a fiatal leány felé.

Nem volt hiu ember s tudta, hogy a fiatal leány egy futó hasonlatosságnak az áldozata, de ennek daczára a sors kegyének tekintette ezt a véletlent s ez a jelentéktelen körülmény egyszerre bizonyos intimitást adott érintkezésüknek.

— Kisasszony — kérdezte a leánytól tánczközben — ismeri Morigny Emilt?

— Nem . . . igen . . . egy küssé . . . válaszolt a leány zavartan.

— Ez furcsa! — gondolta Maxim. De mivel a fiatal leány nagyon széke volt, mivel keze nyugodtan pihent az övében, nem törődött tovább a dologgal s majd elnyelte szemével tánczosnőjét.

A négyes végeztével, midőn helyére vezette őt, a fiatal leány egy perczre még a karjára támaszkodva állott.

— Uram, szólott a fiatalemberhez, — én azt hiszem, hogy tévedtem az ön személyét illetőleg. Nem sajnálom a dolgot, de úgy gondolom, hogy mégis más valakinek ígértem ezt a négyest.

— Kisasszony — válaszolt Maxim — a szerencse némely embert csak véletlenségből talál meg.

— Én nem hiszek a szerencse vakágában — mondta a leány mosolyogva.

— Tehát akkor a gondviselésnek köszönöm meg a mai véletlent.

— Miért nem voltál tegnap a Sarnemék bálján? — kérdezte Gyula Maximtól, mivel a boulevardon találkozott. Hiszen Morigny téged is meghívott nemde, s én nem láttalak sehol.

— Egyszerű a magyarázat — válaszolt Maxim. — Azért nem láttál, mert sem te, sem Emil nem voltatok ott.

— De hiszen te nem voltál ott!

— Ugyan kérlek, hagyj fel az ilyen rossz tréfával — mondotta Maxim küssé ingerülten. Mivel Gyula nem értette a dolgot, de látta, hogy barátja haragos, másképp akart a rejtély nyitására jönni.

— Hogy tetszik neked Sarnem kisasszony? — kérdezte ravaszul.

— Gyönyörű szép leánynak tartom.

— Valóban?

— Talán te nem vagy ezen a véleményen? — kérdezte Maxim.

— Nem, igazán nem!

— Sajnálak, — vágott vissza Maxim. — Ez nem dicséri izlésedet.

— Tehát akkor te szerelmes vagy Sarnem kisasszonyba! — kiáltott fel Gyula csudálkozva.

— Ha azt az elragadtatást, amit egyszerű látásra érezünk egy nő iránt, szerelemnek lehet nevezni, úgy igen, szerelmes vagyok.

— Nos, — jegyezte meg Gyula nyugodtan, — e szavaid megerősítenek első feltevésomban: te nem voltál ott a bálón és sohasem láttad Sarnem kisasszonyt.

— Eriem, mondta Maxim gunyosan, — te őt nem tartod érdemesnek egy oly művészelkű ember figyelmére, mint a milyen te vagy. Hát beszéljünk egyébről, mert az én szívem tele van vele s te úgy sem hiszel a szerelemben.

— Ah, ez sok! — kiáltott fel Gyula dühösen, mert eszébe jutott a Sarnem-vagyon örökösőjének alakja. — De édes barátom, hogy lehetsz oly vak, te éppen, a jóizlésű gavallér! De hiszen Sarnem Matild csunya, ostoba és ügyetlen . . . Igaz, — tette hozzá halkabban s malicziózan nézett barátja szemébe — hogy gazdag . . . nagyon gazdag: és ezt tekintetbe kell venni.

A fizetésrendezés az általános kinevezéseket nem érinti. A hivatalnokokéval egyidejűleg rendeztetett az altisztek és szolgák fizetése is. Az igazgatóságnál és kereskedelemügyi miniszteriumban vannak az új szolgálati szabályzat és a vasutigazgatás reformálására vonatkozó munkálatok. Tervbe van véve a nyugdíjárulók felemelése.

✦ Major Ferencz dr.

Távirat nyomán már megemlékeztek dr. Major Ferencz országgyűlési képviselő haláláról.

Az országgyűlési néppárt nevében ifj. Gróf Zichy János pártelnök meleg hangú részvéti-iratot intézett az elhunyt bánatos özvegyéhez.

Gróf Csáky Károly váci püspök távirati uton, Wlassics Gyula kultuszminiszter pedig szép levélben fejezték ki részvétiüket.

Személyesen kondoleáltak: Zichy Nándor gróf, Almásy gróf, Batthyány Iván gróf; ifj. Zichy János grófhöz intézett táviratban Esterházy Miklós Mórincz gróf Mentonéból; továbbá ifj. Zichy János és Aladár grófok, Buzáth Ferencz, Ernst Sándor, Zboray Miklós, Rakovszky István, Jankovich Béla, Simonyi-Semadam Sándor orsz. képviselő, Darányi Ignác miniszter, Barkóczy Ilona bárónő, Révay bárónő, Velics Antal dr., Badics Ferencz dr. kir. tanácsos, Topicsné Felrayer Vilma, Riegler József Edéné, özv. Bánymé, Boncz Odön miniszteri osztálytanácsos, özv. Sánta Gáborné, Bonitz Ferencz, Saára Gyula, a Tassy-család, a Tüsky-család, Margitai Elek, Pfandler Lajos, özv. Velics Antalné, Haynald Teréz stb. stb.

Óriási részvéti és gyász keltett a halál híre Major szülővárosában, Székesfejérvárott, ahol mindvégig a legnagyobb népszerűség tárgya volt. A halálhírt jelentő sürgönyre a város valamennyi katolikus templomában meghuzták a harangokat és Havranek József polgármester azonnal kitűzette a városházára a fekete lobogót; ugyancsak kitűzték a gyászlobogót a többi középületekre és valamennyi katolikus egyesület helyisége előtt. A város megbízásából Saára Gyula dr. ügyvéd, Major jó barátja a gyászoló családnál járt és kérte, hogy Székesfejérvár temetethesse el nagy szülőjét.

Maxim összehuzta szemöldökeit, de azért higgadtan válaszolt:

— Ez az eszmecsere már nagyon sokáig tart. Ha boldoggá akart ön tartani, uram, átlépte a tréfának határait; ha komolyan beszélt, örülnek hisz engem, vagy — gazembernek. Holnap reggel két barátom meg fogja öntől kérdezni, hogyan értette a dolgot.

Szólt és méltóságteljesen háttal fordított az ámuló Gyulának.

— Ez az ember tisztára megháborodott! — kiáltott fel, midőn magára maradt.

*

E kaland, — melynek nem volt folytatása, — nagy port vert föl a két fiatal ember ismerősei között. Morigny Emil találta meg a rejtély kulcsát.

Maxim Avreux egyszerűen eltévesztette az emeletet s ahelyett, hogy Sarmenékhez ment volna a másodikra, a Chénevière bárónő estélyén vett részt és a szép Chénevière Diannával táncolt Sarnem Matild helyett.

A véletlen kedvezett neki s a leány is megszerette őt, így aztán Morigny Emil két lakodalmon is hozzá jutott a vőfély szerepéhez. A Maximén, ki a szép Diannát vette nőül, s a Brenil Gyulán, ki a gazdag Matildnak esküdött örök hűséget.

A gyászoló család, s az országgyűlési néppárt hálával fogadta Székesfejérvár városának azon, a város dicséretére való ajánlatát, mely szerint Major Székesfejérvárott temetessék el a város által felajánlott *diszinhelyen*, amelyen a város díszes síremléket szándékozik emelni.

Enek következtében a beszentelés tegnap délután 3 órakor volt a tudományos egyetemi klinika halottas házában (Mária utca). Este aztán vasuton Székesfejérvárra szállították a koporsót, Székesfejérvárott pedig ma, csütörtökön délután 3 órakor lesz a temetés. A budapesti gyászszertartást Csernoch János preláts kanonok végezte, Székesfejérvárott valószínűleg Várossy Gyula püspök végzi a gyászszertartást.

Az engesztelő szentmise áldozat Budapesten csütörtökön, e hó 8 án délelőtt 10 órakor fog a Józsefvárosi plebánia-templomban a Mindenhatónak bemutatni. Székesfejérvárott pénteken délelőtt lesz a rekviem a székesegyházban.

A temetésen részt vett a képviselőház bírója, amelynek a boldogult jegyző tagja volt, továbbá az országgyűlési néppárt testületileg, Budapest összes katolikus egyesületei küldöttségileg, az Orvos-egyesület és Székesfejérvár küldöttsége stb.

UJDONSAGOK.

Diszebéd a premontreieknél.

A nagyváradi premontrei kanonok-rend f. hó 6-án fényes diszebédet adott dr. Takács Menyhért, a rend nagyeremű praelátusának nevenapja alkalmából. Résztvettek Rimler Károly polgármester, Szunyogh Péter alispán, Bunyitay Vincze, Fetszer Antal apátkanonokok, Nátáfalussy Kornél tan. főigazgató, kir. tanf., Schöpsflin Agoston kir. tan. postaigazgató, Mayor Miklós őrnagy, a nagyváradi m. kir. honvéhadapródiskola parancsnoka, Nagy Ferencz a kir. törvényszék elnöke, Miskolczi Ferencz főszolgabíró, dr. Schiff Erő a »Gyermekkorház« igazgatója, dr. Wimmer Julián, dr. Márkus László, Stauber József a főreálisk. igazg., dr. Kovács S. János a keresk. isk. igazg., Winkler Lajos a polgári isk. igazg., dr. Matolay N. fürdőorvos és a premontrei rendház összes tagjai.

Az első áldomást Novotny Alfonz, főgym. igazgató, a vendégszerető rendház szeretetreméltó főnöke mondta. Mély tisztelettel és szeretettel emlékezett meg a premontreiek kitűnő főnöke: dr. Takács jászói nagyprepost kiváló érdemeiről, melyeket még rövid kormányzása alatt, a rend anyagi és szellemi ügyeinek előmozdítása körül szerzett. Örömet fejezte ki, hogy a praelátus nevenapját a rend a város előkelőségeinek díszes képviselői jelenlétében ünnepelheti meg s azon bensőségteljes óhajjal fejezte be áldomását, hogy a Gondviselés hosszú élettel áldja meg, a haza és egyház javára.

A lelkesült éljenek után a megjelent vendégek egészségére üritette poharát, meg lévén győződve arról, hogy Nagyvárad város és Bihar megye közönsége a rend kulturális és hazafias működése iránt mindenkor tanusított bizalmával és elismerésével továbbra is meg fogja ajándékozni.

Végül éltette a rend egyik derék, jeles tagját: Beke Boldizsár tanárt, ki szintén nevenapját üli.

A vendégkoszoru mindhárom áldomást élénk éljenzéssel fogadta; egyuttal őszinte üd-

vözlésével halmozta el úgy Novotny A. igazgatót, mint Beke tanárt.

Bunyitay Vincze szólalt fel ezután. Ifj. kora óta — ugymond — mély tisztelettel viseltetik a premontrei rend főnökének és tagjainak hazafias működése és kiváló érdemei iránt, azért örömmel emeli poharát Takács praelatus és a rend tagjainak egészségére.

Dr. Kovács S. János a főgymnasium jeles igazgatóját: Novotny Alfonzot éltette.

Fetszer Antal, ki a rend főgymnasiumának növendéke volt, benső hálával emlékezett meg tanáraitól, különösen Kutonovics Sándor volt igazgatóról, (ki — sajnos — betegsége miatt nem vehetett részt) és Agáczy Norberttről.

A vendégek lelkesen megéljenztek mindkét áldomást és hosszabb időt töltöttek a vendégszerető társházban.

TAJEKOZTATÓ.

Jan. 18. Kath. Szabad Liceum előadása.
Febr. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.
Febr. 15. Kath. Szabad Liceum előadása.
Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadás.
Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély).
Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zártnepélye.

* Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy azt mielőbb rendezni sziveskedjenek.

* József kir. herceg laktanya Nagyváradon. A honvéd nadapródiskolával szemben a honvéd kincstár nagyszabásu honvéd gyalogsági laktanyát építtetett, amelynek most volt a keresztelője. A honvédelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy az új kaszárnyát »József főherceg laktanya«-nak nevezte el.

* Negyven éves jubileum. Oszlerlamm Armin kir. erdőfelügyelő a napokban töltötte be állami működésének negyvenedik évét. Pályáját küzdelemmel kezdte, rendületlen hűséggel és lelkiismeretességgel folytatta s immár oly határhoz ért, honnét nemcsak nyugodt öntudattal tekinthet vissza arra, hanem hol igaz elismerés, közbecsülés és köztiszteltetlenség üdvözl. Pályáját 1862-ben kezdte Nagyváradon mint állami erdősz.; kitűnő képzettsége, gyakorlati szaktudása csakhamar elismerésre talált, a mennyiben rövid idő múltán főerdőszé, majd erdőrendezővé nevezték ki. 1878-ban a kormány Debr. czenbe helyezte át; megbízta a kataszter szervezésével s azután annak felügyelőjévé nevezte ki. E minőségben oly kiváló eredményt és sikert mutatott fel, hogy két év múlva az erdőfelügyelőség szervezésével bízták meg. Mikor 1885-ben a nagyváradi kerületet újra szervezték, a kormány ide nevezte ki kir. erdőfelügyelőnek. Azóta itt működik. Működése nem zajos; neve a nyilvánosság előtt ritkán fordul meg, de példás jelleme, kiváló szakképzettsége, ernyedellen munkássága és sikerdús működése kivívta és biztosította számára mindazok őszinte becslését és tiszteletét, kik vele valaha érintkeztek és azért méltán megérdemli, hogy 40 éves évfordulójánál s a mai jubileum alkalmából őszinte tisztelettel és elismeréssel üdvözljük.

* A villamos telep építése. A villamos központi telep ügyében először akként foglaltak állást, hogy az igazgató részére is lesz a telepen megfelelő lakás. Mivel azonban a telep építési költsége igen magas összegre rugott s ezért az igazgatói lakást redukálták. Kőszeghy József városi főmérnök tegnap ismét felvetette a kérdést, mert feltétlenül előnyösnek, sőt szükségesnek tarja, hogy az igazgató a telepen lakjék.

* Az élesdi főszolgabíró jubileuma. Január 20-án lesz huszonöt éve annak, hogy **Bérczy Imre**, jelenleg az élesdi járás népszerű főszolgabírója közhivatalnok pályáját megkezdte. A negyedszázados évfordulót a járás közönsége impozánsnak ígérkező ünnepség keretében fogja megünnepelni. A jubileumi ünnepség sikerének előmozdításán **Telegdy József** képviselő elnöksége alatt mintegy százhatvan tagú bizottság fáradozik. A jubileum napján déli 12 órakor a járás közönsége tisztelegni fog az ünnepelnél és átadja emléktárgyait. Délután két órakor diszebéd lesz az élesdi nagyvendéglőben. Egy teríték ára öt korona. A rendező bizottság ez uton is kéri azokat, kik a diszebédnél résztvenni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat öt nappal előbb a rendezőbizottság jegyzőjével levélben vagy szóval tudassák. Ebédjegyek előre válthatók **Jakabfi Lipót** üzletében.

* Az új városháza berendezése. A folyó év őszén Nagyvárád város hivatalai beköltöznek az új díszes városházába. Most már elérkezett az ideje, hogy a városház belső berendezéséről gondoskodjanak a tanács. A villamos világítási berendezéssel együtt a butorokra mintegy 100 000 korona áll rendelkezésre. A városi tanács tegnapi ülésében elhatározta, hogy a polgármester, a gazd. tanácsnok és a városi főmérnök tanulmányutra mennek a városi hivatalok berendezésének tanulmányozására.

* **Jutalék Nagyvárádnak.** Nagyvárád városa az állam részére átadott italmérési jövedelem után évenként bizonyos jutalékot nyer. A pénzügyminiszter értesítette tegnap Nagyvárád városát, hogy az 1901. évi XVIII. törvény alapján az állami italmérési jövedék tiszta jövedelmi többletéből az 1903. évre 22535 kor. 66 fillér részesedési átalányösszeget utalványozott ki.

* **Hirdetmény a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelem bevallása tárgyában.** Az 1903. január hó 15-én a tőkekamat és járadékadó alá eső jövedelmeket, az azokat élvező egyén vagy erkölcsi személy bevallani köteles. Tőkekamat és járadékadó tárgyát képezi mindazon vagyon, mely a föld-, ház- és keresetadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója által közvetve vagy közvetlenül nem érintetik, képezik jelsül: mindazon kamatok, osztalékok és jutalékok, melyeket az ország valamely lakosa (egyén vagy erkölcsi személy) a következő jövedelemforrásokból úgy mint: a) bel- vagy külföldről folyó életjáradékokból, özvegyi ellátásból vagy rokonsági évi járadékból; b) kézi- vagy jelzáloggal biztosított vagy egyszerű adólevelekre, váltókra, vagy bármilyen kötvényekre, bel- vagy külföldön kölcsönadott, továbbá hitbizományi, családi és alapítványi tőkéből; c) belföldi földbirtokokkal összekötött a földadó tárgyát nem képező dologi jogosítványokból; d) külföldön fekvő föld- vagy házbirtokokból ipari, kereskedelmi s bármilyen név alatt értendő külföldi részvényekből; e) az állam vagy f) törvényhatóságok által kibocsátott s külön törvény által adómentesség kedvezményében nem részesített kötvényekből húz; végre g) a hitelüzlettel foglalkozó s alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított pénzügyintézeteknél, továbbá a takarékpénztáraknál és mindazon intézeteknél, melyekkel takarékpénztári üzemelnek, utalványok, betéti könyvek és egyéb betéti okmányok, vagy folyószámla mellett gyümölcsözés végett elhelyezett tőkéből folyó jövedelem. Az adózók a vállomás beadásának kötelezettsége alól a következő tőkékből folyó jövedelmekre nézve mentesnek f. l.: a) a fentebb említett magyar államkötvények; b) az adómentességben nem részesített elsőbbségi kötvények kamatai; c) nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek által felvett és jelzáloggal biztosított tőkének kamatai. Az ezen kamatot után járó tőkekamat-adót és pedig az a) alattiak után a kifizető állami pénztár, a b) és c) alattiak után a kamatot kifizető társulat az illető kamatfelvezetőnek ro-

vására vonja le s az illető kir. adóhivatalba szolgáltatja be. A pénzügyintézeteknél elhelyezett, fentebb g) alatt említett tőkékből folyó jövedelmet ezen tőkének birtokosai szintén nem tartoznak adó alá bevallani. Ellenben a pénzügyintézet köteles ezen kamattal összességét és pedig: a) a kifizető kamatok összegét évenként, minden év március, június, szeptember és december napjának utolsó napján; b) a tőkésített kamatok összegét minden félévénként az év január és július havának utolsó napján a kir. adóhivatalnak kimutatni és az ezen kamatok után járó adót egyidejűleg beszedni, jogosítva vannak azonban arra, hogy ezt az adót a kifizető, vagy a tőkéhez irt kamatoktól visszatartsassák. A tőkekamat- és járadékadó az adóévet megelőző évben elévült kamat- és járadékjövdelem után lévő kivételű, az 1903. évi adóztatás alá 1902. évben elévült kamat- (járadék) jövedelem valószínű be. Az I. kerület: Óbuda 9-ik, a II. kerület: Újváros és Kővárosok a 2-ik, a III. kerület: Városliget, Csillagváros és a Hegyiek a 6-ik számú szobában. A tőkekamat- és járadékadó az adóköteles fél állandó tartózkodási helyén vettetik ki. Mindazon adózók, kik a tőkekamat és járadékadó alá tartozó jövedelemforrásukat az államkincstár megrövidítésére irányított szándékából, az adókötelezettség és adótárgyak összeírása alkalmából akár szóval, akár írásban valótlannul mondják be, vagy eltitkolják, az adótárgynak egészben, vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1883. évi XLIV. t. cz. 100. §-a értelmében büntetettnek. Kelt Nagyvárádon, 1902. december hó. **Városi adóhivatal.**

* **Hegyaljai Népkör.** Nagyvárád város északkeleti részén, Kálvária-, Vízvezeték- és Csegeri-utca lakói közül mintegy husz polgár vasárnap értekezletet tartott a vízvezeték-utcai Nozákya-házban, azon czélból, hogy egy olvasó- és társaskör létesítésének ügyét megbeszéljék. Az összegyűlték lelkesedve fogadták az eszmét s a **Hegyaljai Népkör** cím alatt egy olvasó- és társaskör létesítését kimondták. A főörökös az, hogy egy könyvtárt állítsanak fel. Az értekezlet **Rátkay József** ideiglenes elnöké és ifj. **Daday József** pedig ideiglenes jegyzőül választotta meg. Az alapszabályok elkészítésére **Papp János** szerkesztőt kérték fel. Az alakuló közgyűlést vasárnap, január 11-én tartják meg, s ez alkalommal tárgyalják az alapszabályokat is.

* **Lámpa vagy csengő.** A belügyminiszter azt tapasztalta, hogy a járműveknél nem tartják be a törvény rendelkezéseit s ez okból szükségét látta, hogy azok betartására a gazd-akat és a hatóságokat figyelmeztesse. Nagyvárád városához és Bihar megyéhez leiratot intézett, amelyben szigorúan meghagyja, hogy közbiztonsági tekintetből éjjel, sötét időben a közutakon közlekedő járműveken feltűnő helyen lámpa legyen vagy e helyett csengő alkalmazassék az állatokon.

* **Új óvoda Csillagvárosban.** Nagyvárád városa a mostani épület helyett új óvodát szándékozott építeni Csillagvárosban s azt tervezte, hogy a káptalantól kérje e czélra területei. Most már nincsen szükség erre az új óvodára, mivel a Bölcsőde egyesület legközelebb már felépíti Csillagvárosban rég tervezet óvodáját. Néhány ezer korona ez által is megmarad a városi pénztárnak, sőt még a jelenlegi óvoda is felszabadul, dacára, hogy azért a kisdákeről gondoskodva lesz.

* **Nagy rablás Paptamásiban.** Vasárnap éjjel Paptamásiban történt rablás az egész község lakosságát izgalomban tartja. A rablók éjjel idején kocsi, fáklyafény mellett jöttek a faluba s a református lelkész lakásába törtek be az ablakon keresztül, mit előőleg zsárral kentek be. A gazemberek elővigyázatból meztelen járják a szobákban, s így oly csendesen hordták ki a szobákból a butorokat, hogy senki sem ébredt fel a kiszajra. A gonosztervök

az összes fehérneműket és butorokat, amit a házban találtak, mind felpakolták a magukkal hozott kocsiakra, csak az ágyakat hagyták ott, amelyekben a ház népe aludt. E nagy betöréssel azonban nem elégedtek meg, mert a kirablott ház tőzszomszédságában levő **Tóth Zsigmond** gazdaembernek házába is behatoltak, honnan kilencz darab párnát és egy dunát raboltak el, de a gazda felébredt, s a rablók ezt észrevéve a kocsiakra ültek és elhajtottak. **Tóth Zsigmond** egy pár embert lóra tiltetett, s a rablók üldözésére küldte őket. A gazdemberek azonban oly gyorsan hajtottak, hogy az üldözők nem tudták őket utólrni. Az ismeretlen rablók egész Sz.-János község határáig fáklyafény világánál hajtottak, ott azonban eloltották a fáklyákat, s üldözőik elől nyomtalanul eltűntek. A lovas emberek, mivel már nem látták a rablókát visszafordultak, s haza vágattak Paptamásiba. A rablók — mint másnap kiderült — **Tóth Zsigmond** házából a rablott ágyneműket a kertben keresztül szállították a kocsiakra. Az összes kár 2000—2200 koronára tehető. Mint a fáklyák fényénél az üldözők látták, a rablók cigányok voltak. A csendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek kézrekerítése iránt.

* **A Városliget gondozása.** A városi tanács már előbb megbizta **Komlóssy József** tanácsnokot, hogy a Városliget átadása iránt tárgyaljon **Rátkay Józseffel**. Tegnapi tette meg előterjesztését a gazd. tanácsnok a városi tanács ülésén. **Rátkay József** hajlandó az eddigi évi 700 korona segély mellett a Városligetet kezelni, csolinakokról gondoskodni; amellet a város szabadon fejlesztheti a ligetet. A városi főmérnök a víz be- és kivezető csatorna költségét 16—20 ezer koronára teszi. A főkapitány ellene szólott az átadásnak s indítványozta, hogy a rendőrségnek adják át a ligetet. Csavargó ugy is van ott elég, de rendőrnek hirtelen sincs. A városi tanács azonban az előadó javaslatához képest egy évre átadja **Rátkaynak** a Városligetet.

* **Elgázolás.** Vízkereszt napján délben a kishíd elején a Szent László templommal szemben örületes sebességgel haladt **Varga Károly** 42-ös számú egyfogatu bérkocsi. A sebes hajtás nem is maradt következmény nélkül, mert a kanyarodónál a kocsi elütötte **Adamczky Péter** névű öreg asszonyt, a ki éppen át akart az uton menni. Szerencsére nem okozott a könnyű kocsi semmi komolyabb bajt az öreg asszonynak, a helyszínén megjelent rendőrség segítségével gyalogszerrel hazamehetett Téglavető-utczán 600. szám alatt levő lakására. A vigyázatlan bérkocsi ellen az eljárás folyamatban van.

* **A hálókocsi-társaság csaltói.** Mint a **Berl. Tagblatt** Rómából jelenti, ott tegnap a nemzetközi hálókocsi-társaság nyolcz alkalmazottját — köztük két osztrákot — letartóztattak. Azzal vannak vádolva, hogy nagy csalásokat követtek el. Két másik alkalmazott, akik szintén gyanúsítva vannak, — megszökött.

* **Elfogott betörőbanda.** Megemlékeztünk már, hogy a helybeli, azonkívül a bihari-pöki-i, mezőtelegyi és élesdi egyesített csendőrsök heteken át tartott nyomozás után **Kellemen**, **Dienes** és **Bott** rendőrök segítségével január hó 1-én napján éjszaka elfogtak egy 7 tagból álló veszedelmes betörő bandát, kikre eddig 5 rendbeli betörés, illetve rablás bizonyult be. A szervezett banda tagjai a következők: **Zigre Tótyer** dekanysdi, **Mangra Simon** hosszligeti, **Molnár József** h.-k.-sz.-miklósi, **Jernye József** pocsjai, **Gáll Imre** nagyszalontai, **Márkus János** gyigyiseli és **Mos Demeter** véresolói, többnyire feyházviselt notórius egyének, kik a befolyt december hónapban a következő helyeken működtek: **Mária** **Stefán** betfidai labos kárára december 10-én öt bekormozott arcu fegyveres ember 93 kor. készpénzt és 27 korona értékű vászonneműt raboltak; **Poire Flore** felső-tepai lakost december 15-én Hsranmező és Tasádó köz-

hető, hogy a darab még sok sikeres előadást fog megérni.

A sikeres előadás titka első sorban a darabban rejlik. Sienkiewicz világhírű regényére, Quo vadisra támaszkodik egyes részleteiben, de meséje önálló. *Marcus Superbus*, Róma prefektusa beleszeret egy keresztény leányba s igyekszik őt megmenteni, dacára annak, hogy a császár éppen neki adja ki a parancsot a keresztények kiirtására. Marcus el is fogatja a keresztényeket, hogy megmentse őket egy vérszomjas ellenségének fegyverei elől, de tovább már semmit sem tehet. Nérót meggyőzi róla, hogy a keresztények ő ellene törnek, s így valamennyit az arénába küldi az oroszlanok elé. Marcus csak annyit tud elérni, hogy Mercia kegyelmet nyer, ha a keresztény hitre tér. Ezzel a hírral keresi fel Marcus Merciat az arénában; kéri, tagadja meg hitét, s legyen az ő felesége. Erre bevallja Mercia, hogy ő is szereti Marcust; hitét azonban még ő érte sem tagadja meg. Ez meggyőzi Marcust, kereszténynyé lesz, s Merciával együtt megy az oroszlanok elé.

Mint látszik, a mese önálló, a Quo vadis hatása mindössze a mellékalakokon látszik. Róma életét, Nero jellemét és udvarát a szerző láthatólag a Quo vadisból tanulta; de legalább jó helyről tanulta. A mesét érdekesen tudja honyolitani, az egyes képeket ügyesen pointirozza, szóval ami az ilyen történeli korrajz-féle daraboknál fődolog: a *hatás* megvan. Az ember önkéntelenül is tapsolni kénytelen a kitűnően előkészített és megkapóan csatánós befejezésekre.

A kitűnő darabhoz méltó volt az előadás. A komoly darab ambíciót öntött a komoly tehetségekbe. Kifogástalan összejáték, ügyes rendezés mellett a drámai társulat legkiválóbb erői léptek fel. *László Irén* újabb jelét adta szép haladásának; *Berenicében* tudta az erőt és szenvedélyt a mérséklettel egyesíteni, úgy hogy ebben a szerepben tehetsége minden egyenletlenségtől menten ragyogott. *Peterdy Sándor* Nero szerepében remekelt. A hű, gyáva és kegyetlen császárt mély lelkiigazsággal és hűséggel ábrázolta; igazi kabinetalakítás volt. Igen jó volt, mint rendszeren, *Tóth Elek* is (*Marcus*); neki erősen szavaló szerep jutott s érdeme, hogy nem esett üres deklamálásba, hanem érzéssel tudta a szép szavakat eltölteni. Az első szereplők közt foglalt helyet *E. Kovács Mariska* is. Bensőség, érzés volt minden szava, csak a mozdulatokban volt kissé egyforma.

Kis szerepekben tetszettek *Kovács, P. Szép Olga* (pompás kosztüm), *Tóvári Anna*, *Krasznay, Heltai* és *Novák Irén*. *Szathmáry* és *Bérczi* nem annyira ókori, mint inkább ószövet-ségi kémekeket mutattak be, a mi a színlapnak és a római neveknek nem felelt meg. *Szarvasi* pedig komikus arckifejezéseket vágott néha s rontotta vele a komoly hangulatot. *Pompás* aggastyán volt *Bognár*.

A diszletek közül az I. felvonás ragyogóan szép és izléses, jó az utolsó előtti is. *Marcus* szobájába azonban nem egészen illett a rokokó háttér s az utolsó képben lerontották az illuziót a kis, stereotyp keresztiek. A háttérbe a távlat folytán igen jól illettek volna, de az előtérbe, a szereplők mellett 1 és fél méteres keresztiek rajtuk apró, rőfös emberkéekkel nem valami sikerült gondolat.

Ezek azonban apró hiányok, a melyeken a további előadások alkalmával könnyen lehet segíteni. S hisszük, hogy a közönség érdeklődése nemcsak a szereplőkbe, mint tegnap, hanem s rendezőbe is ambíciót fog önteni, hogy tökéletes kiállításban kerüljön színre a darab.

Dr. K. A.

Monna Vanna Nagyváradon. Hírül adtuk már, hogy *Monna Vanna*-t Maeterlinck szennézési drabját a Szigligeti-színház is bemutatja. Ma lesz a színházban a híres darabból az első próba. A cím-szerepet *E. Kovács Mariska* fogja játszani, Prinziavalle szerepét *Tóth Elek*, Guidot, a férjét *Szarvasi* játssza. *Peterdy*, *Bérczy*, *Dési* és *Szathmáry* a többi főszereplő.

Operaelőadás a Szigligeti-színházban. Nem a Szigligeti-színház énekes erején, hanem a közönség izlésén mulik, hogy meglehetősen ritkák Nagyváradon az operaelőadások, holott olyan par excellence operaénekesnők vannak a színháznak, mint *Szekely Anna* és *Márkus Aranka* s mellettük olyan előadó erők, mint *Rédei Szidi*, *Pintér* stb. Ha ritkák is, de mindig sikeresek azonban a nagyváradai operaelőadások. Pénteken újra opera-estélye lesz a színháznak. Az énekes személyzet nagy gondtal és ambícióval készült el egy ismert klaszszikus zeneműre, Flotow *Márhá*-jára. *Márkus Aranka* éneklie a darab cím-szerepét, *Szekely Anna*, *Pintér* és *Perényi* a főbb szereplők. Az operát *Müller Ottó* karmester tanította be. Szombaton megismétlik az operaelőadást.

A kereszt jelében. *Bohrmann Riegen* Kereszt-jelében című kitűnő drámáját ma megismétlik. A darabot közkívánatra többször fogják adni a színházban.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 111.

Bérlet 98. sz.

Ma csütörtökön, 1903 január 8-án:

Kereszt jelében.

Dráma.

S Z E M E L Y E K :

Nero, római császár	— — —	<i>Peterdy Sándor</i>
Popea, neje	— — —	<i>Tóvári Anna</i>
<i>Marcus Superbus</i> , Róma prefektusa	— — —	<i>Tóth Elek</i>
<i>Mercia</i> , keresztény leány	— — —	<i>E. Kovács Mariska</i>
<i>Tigellinus</i> , a császár bizalmasa	— — —	<i>Kovács Lajos</i>
<i>Licinius</i>	— — —	<i>Szarvasi Sándor</i>
<i>Berenice</i>	— — —	<i>László Irén</i>
<i>Dácia</i>) patriciusnők	— — —	<i>P. Szép Olga</i>
<i>Glabrio</i>)	— — —	<i>Heltai Jenő</i>
<i>Philodenes</i>) patriciusok	— — —	<i>Krasznay Andor</i>
<i>Matellus</i>)	— — —	<i>Perényi József</i>
<i>Servilius</i>) kémekek	— — —	<i>Szathmáry Arpad</i>
<i>Strabo</i>)	— — —	<i>Bérczi Gyula</i>

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr. Tamlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárayitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, január 9-én:

M á r t h a.

Opera.

T Á V I R A T O K.

Elhunyt főrend.

Sárköz-Ujlak, jan. 7. (Saját tud. távirata.) *Vécsey* báró, a főrendiház tagja ma reggel 64 éves korában meghalt.

A kiegyezés.

Budapest, január 7. (Saj. tud. táv.) *Szell* Kálmán még egy alkalommal valószínűen szombaton ismét Bécsbe utazik a kiegyezési iratok revíziójára, s ezután végleg megállapodnak s alá írják a kiegyezést.

Hadügyi tanácskozás.

Bécs, január 7. (Saj. tud. táv.) Ő felsége elnöklésével ma hadügyi tanácskozás volt, melyben részt vett br. *Beck* tábornoszernagy és *Pitreich* hadügyminiszter. Hosszas tanácskozás után a király *Szell* és *Körber* minisztereket fogadta, akikkel közel egy óráig tárgyalt. *Szell* még részt vett az udvari bálon, s csak 11 órakor utazik vissza Budapestre.

A szász trónörökösne gyermekéről.

Gent, január 7. (Saj. tud. táv.) A szász trónörökösne ma úgy nyilatkozott egy újságíró előtt, hogy gyermekének törvényesítéséről majd csak annak idején fog intézkedni, ha azt szükségesnek látja.

Major temetése.

Budapest, január 7. (Saj. tud. táv.) *Major* Ferencz dr. néppárti képviselő ma délután óriás részvét mellett szentelték be. A gyászszertartáson, melyet *Csernoch* János kanonok végzett, jelen volt *Apponyi* Albert gróf vezetésével a képviselőház küldöttsége, *Wlassics* kultuszminiszter, a néppárt teljes számban, valamennyi fővárosi katolikus egyesület és óriási néptömeg. A koporsót egész virághalmaz borította. Beszentelés után *Major* holttestét *Székesfejervárra* szállították, a hol csütörtökön helyezik örök nyugalomra.

Dégen Gusztáv dr. temetése.

Budapest, jan. 7. (Saj. tud. táv.) Ugyancsak ma délután helyezték örök nyugalomra *Dégen* Gusztáv dr. orsz. képviselőt. A kerepesi-uti lakásán már kora délután nagyszámu gyászoló közönség gyűlt össze. A beszentelésen megjelentek *Fejérváry* és *Wlassics* miniszterek is. A virágokkal borított koporsót a Kerepesi-temetőben adták át az anyaföldnek.

A húr vezérek értekezlete.

Pretória, jan. 6. A húr vezérek és más kiváló burgherek, köztük *Botha*, *Delarey*, *Cronje* és *Smuts*, ma *Shaik-Burger* elnökelete alatt gyűlést tartottak, hogy arról tanácskozzanak, milyen feliratot nyújtsanak át *Chamberlain*nek. A feliratban általános amnesztiát akarnak kérni, továbbá engedelmet arra, hogy az összes idegenben lévő búrok visszatérhessenek hazájukba.

Vilmos császár és a német munkások.

Berlin, jan. 7. (Saj. tud. táv.) A *Vulcán-gyár* munkásai ma nagy nép-gyűlést tartottak, melyen hevesen tiltakoztak az ellen a távirat ellen, melyet a munkások nevében *Vilmos* császárhoz intéztek a *Krupp-ügy* folyamán. A munkások táviratilag értesítették a tiltakozásokról a császárt s kinyilatkoztatták azt is, hogy az említett táviratot csak kényszerből írták alá a munkások.

Az orosz nagykövetségről.

Konstantinápoly, jan. 7. Az orosz nagykövetség kijelenti, hogy az a négy orosz hajó, a melyeket a Dardanellákon áteresztettek, nem hadihajók. A porta köreiben úgy vélekednek, hogy az ebben az ügyben tett ígéretet meg kell tartani. (M. T. I.)

Sagasta halála.

Madrid, jan. 7. Sagastának a parlament előcsarnokában álló ravatalát nagy közönség látogatja. A csarnokot gyász-kápolnává alakították át. A temetés holnap délután lesz. (M. T. I.)

Lefülett kivándorlási ügynök.

Szepesváralja, jan. 7. (Saj. tud. táv.) Ma itt letartóztattak egy *Albert Oszkár* nevű ügynököt, aki éveken át a felvidék lakóit fényes ígéretekkel külföldre csalogatta s állítólag ez üzlettel évenként 20,000 koronát keresett.

NYILTER.

Szabott árak!

Karácsonyi és ujévi ajándékok legalkalmasabb bevásárlási helye!

China-ezüstgyári raktár

néven új, fényes, régi szükségét pótló üzlet nyílt meg Nagyváradon, a

BÉMER-TÉREN,

(Lukács aranyműves eddigi helyiségében).

A »CHINA-EZÜST GYARI RAKTÁR«-ban

művészi kivitelben és meglepően jutányos áron kaphatók a legmodernebb china-ezüst cikkek, legbirnevesebb elsőrangú gyárakból. Ezek a cikkek ma már alig nélkülözhetők az uri házakban s jutányos áruknál fogva a legalkalmasabbaknak bizonyultak a háztartásban. A legelőkelőbb ilyenmű gyárak remekei vannak felhalmozva a Nagyváradon most létesült china-ezüst raktárban, melynek megtekintésére felhívjuk a tisztelt közönség figyelmét. 70.

Tüzzel-vassal.

Irta: **Slenkiewicz Henrik.** 176

— Hó! Ti gazemberek, ti emberevők, ti bitangok! Lekaszabollak benneteket egy szálíg, ti piszkos disznók. Ismerjétek meg lovagi kezemet. Tisztességes emberekre éjszaka idején oroszva támadni, nemes embert disznóiba csukni? — ti nyomorult csöcselék! Jöjjetek ellenem egyenként, vagy miattam jöhettek párosával is! Csak előre! De a fejeteket hagyjátok odalent, mert különben leütöm, biz' Isten!

— Levág minket! Levág minket! ordítottak a katonák.

— Gyujtsuk fel az istállót!

— Én magam fogom felgyújtani, marhák de veletek együtt.

— Menjetelek fel egyszerre többben, kiáltott egy öreg kozák. Tartsátok a hágsót, támaszátok meg lándzsákkal, tartsátok a fejetek fölő szalmaköteget és előre! Meg kell őt fogni! Élve!

Mialatt így beszélt, felmászott vele együtt két társa is. A keresztifák töredezték, a hágsó meghajlott, de alul vagy húsz izmos kar támasztotta, feljebb pedig lándzsával erősítették. Néhányan lándzsáikat a fölfelé mászóok feje fölé tartották, hogy a kardcsapást így fogják fel.

Néhány perc múlva három holttest zuhant az alantállók fejére.

Saglobát feltűzelte a siker, úgy ordított, mint egy bivaly és hallatlanul káromkodott.

Ha a katonákat nem vakította volna már el a düh, halálra rémültek volna!

Néhányan a lándzsáikkal szurkáltak a padlásnyílásba, másik pedig a hágsón iparkodtak fölfelé, bár ott a biztos halál várt rájuk.

Most ismét zaj támadt az ajtó körül és Bohun rontott be az istállóba. Süveg nélkül, nadrágba és ingbe, a keze kivont kardját szorongatta, a szeme szikrázott.

— A tetőn keresztül, kutyák! ordította. A tetőn mászatok be és élve kerítsétek kézre!

Sagloba, meglátván őt, ordítani kezdett:

— Te paraszt, gyere csak ide! Lemetszem a füledet és az orrodát. A nyakadat nem bánom, azt a hóhéraak engedem át. Ugy bizony! Megjédtél? Félsz, rabszolga? Kötözzétek meg ezt a gazembert, akkor megkegyelmezek nektek!

Ide gyere, te akasztófakötél, te gólyafiók! Dugd ide a fejedet. Gyere csak, gyere csak, örömmel várlak! Ugy fogadlak, hogy meglátod az apádat, az ördögöt és anyádat, azt a czondrát!

A tetőzet recsegett-ropogott. A katonák valószínűleg már fölmásztak és elkezdték a zsinidelyt bontani.

Sagloba hallotta ezt, de nem vesztette el a nyugodtságát. Ittas volt már a vértől.

— Egy sarokba húzódo a és ott mináhalálíg védem magam, gondolta.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, jan. 7.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisa	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6.—
Káposzta, reepeze, aug.	.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. jan. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4	120.30
Magyar koronajárdék	98.55
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/3	—
Magyar vasuti köl sön ezüstben 2/3	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	98.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentési kötvény	98.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	203.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	160.—
Osztrák járdék papirban	100.85
Osztrák járdék papirban	100.75
Osztrák járdék aranyban	120.50
Osztrák korona járdék	103.50
Osztrák államsorsjegyek	154.50
Osztrák magyar bank részvény	15.45
Magyar hitelbank részvény	734.—
Osztrák hitelintézet részvény	693.75
Párisi vista	95.22
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.03
Németbirodalmi márka	117.02
Londoni vista	239.35
20 márkás arany	23.41

SZERKESZTOI POSTA.

H. B. Helyben. A »rémmesékről« tudomást sem veszünk. A szakértő vegyész kimondotta, hogy a mezőtelegi olajgyár által megfertőzött víz undorító, élvezetre nem alkalmas. Különben a vizvizsgálat eredménye nemsokára írásban is beérkezik. Azt nem lehet elesérni, csavarni.

A szerkesztőségét felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Alma, Körte és Szőlő eladás.

Alma — — klgként 14 kr. feljebb
 körte — — » 50 kr. »
 csemege szőlő » 40 kr. »

A legfinomabb faj gyümölcsök Törökországból kaphatók nagyban és kicsinyben. **Zöldja-utca, Kurländer-ház.** Kurländer és Ullman fűszer üzlettel szemben. 104.

Bérleti hirdetmény.

A jászóvári Prépostság Bihar-megyében Nagyvárad mellett a tulajdonát képező

FÉLIX-FÜRDŐ

haszonbérletére

pályázatot hirdetek.

A haszonbérleti idő 1904. év január hó 1-től 12 esztendeig. Bérelni szándékozók a fürdőt és szállodákat legnagyobb részt sajátjukból kötelesek felszerelni, a mennyiben az eddigi felszerelések a jelenlegi bérlő tulajdonát képezik, melyek azonban olcsón illetve méltányos egyezség útján megvehetők. Pályázók zárt ajánlataikat legkésőbb *folyó év február hó 2-ig* küldjék alulirothoz a megajánlott haszonbér összeg 10%-ával, mely vagy készpénzben vagy megfelelő érték-papirokban melléklendő. Bővebb felvilágosítást megkeresésekre készséggel nyujtok.

Jászóvárbán, Abauj-Torna vármegye, 1903. évi január hó 5-én.

Szekeres F. Ödön,
 jószágkormányzó.

13332/1902 szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa részéről a magán borfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1903. évi január hó 12., 13. és 14. napjai tűzettek ki.

Felhivatnak tehát mindazon szőlőbirtokos termelők, — továbbá a magánfogyasztók, — a kik a bor ital adót 1903. évre általány összegben óhajtják megváltani, hogy a fent kitett határidőben a városház tanácstermében mindenkor d. e. 9 órától déli 12 óráig a kiküldött bizottságnál annyival inkább is jelentkezzenek, s a megajánlott megváltási összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőn túl a jelentkezések elfogadhatni nem fognak.

Az általányozás tárgyában felveendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magán feleket azonnal kötelezik, — a városra nézve azonban csakis az esetben lesz kötelező, ha az a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság részéről jóváhagyva lesz.

Nagyvárad, 1902. évi december hó 31-én.

Lukács Ödön,
 tanácsnok.

ad. 5228 szám.
1903.

Pályázati hirdetmény.

A nyugdíjazás folytán üresedésbe jött kis-bárodí körjegyzői állásra, mely jegyzőséghez Kis-Bárod, Körös-Topa, Nagy-Patak és Csékye községek tartoznak, — ezennel pályázatot hirdetek és mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhívom, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előírt minősítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal fölszerelt kérvényeiket hivatalomhoz **f. évi január hó 25-ik napjáig** annyival is inkább

adják be, mivel később érkező pályázati kérvényeket nem fogok figyelembe venni.

Ezen körjegyzői állás következő javadalmazással van egybekötve:

1. Készpénz fizetés 1000 kor. — fil.
2. Irnok tartási átalány 360 » — »
3. Irodai átalány — 254 « — »
4. 92 méter tűzi fa házhoz szállítással;
5. Természetbeni lakás a hozzá tartozó mellék épületekkel és 1000 □-öl konyhakerttel.

Továbbá 160 korona anyakönyvvezetői tiszteletdíj és a magán munkálatokért szedhető díjak.

A választást Kis-Bárod községben a körjegyzői irodánál 1903. évi január hó

27-én d. e. 10 órakor fogom megtartani.

Pályázóktól a román nyelvnek szóbeli bírást feltétlenül megkívánom.

Kelt Élesden, 1903. január 1-én az élesdi szolgabírói hivatalnál.

Béreczy Imre,
főszolgabíró.

310

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank

Nagy Teleky-utcai házában.

306

AMERIKAI ÁRUHÁZ

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA. BAZÁR-ÉPÜLET.

Olcsó árakban utólréhetetlen!!

Bámulatot keltő farsangi cikkek!

Ugyszintén

minden rőfös-árakban meglepő nagy választék!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

iziéses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek.

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.